

Доклад за уреждане на въпросите за циганското население в Благоевградски окръг

Благоевград, 14 януари 1959 г.

През годините на народната власт в живота на нашата страна, а от там и в нашия окръг настъпиха дълбоки промени.

След Девети септември 1944 година заедно с българския народ, получиха свобода и пълна възможност за всенародно развитие всички малцинства в страната. Такава свобода получи и циганското население. В резултат на грижите, които положиха Комунистическата партия и народната власт, за циганите се създадоха широки възможности за труд и културно развитие. Голяма част от циганите се включиха на работа в държавния и общественения сектор. Мнозина получиха награди за трудово отличие в социалистическото строителство. Из средата на циганското население израснаха добри кадри със средно и висше образование -учители, лекари, инженери и други. Повиши се материалното им благосъстояние и сега вече не само къщите, които строят са много по-хубави и с по-добра уредба от преди, а много от циганите си купуват вече мотоциклети, леки коли и пр. Дейно участие взимат те и в художествената самодейност / Да се посочат местни примери за целия раздел ако има такива/. Но наред с това и сега все още известна част от циганското население изостава от общото развитие на страната, не е заето в постоянен труд, не се задържа на постоянно място, а води скитнически живот, занимава се с просия, гадаене, кражби и други нарушения на обществения ред. В много случаи циганското население става разпространител на болести и се явява носител на най-голяма изостаналост. Често явление е децата-циганчетата да не посещават редовно училище, а родителите да не вземат никакви мерки за подготовката им. Напротив, даже на редица места родителите цигани умишлено задържат децата от училище. Хигиената в някои места където живеят цигани е много лоша, а здравните органи все още не се намесват решително за отстраняването на пречките за подобрене хигиената /Да се посочат подходящи местни примери/.

Днес, когато цялата наша страна е обхваната от трудов ентузиазъм за съкращаване сроковете на петилетката, не бива в никакъв случаи да се оставя една част от циганското население да стои настрана от това велико дело и да не взема участие

според силите и възможностите си заедно с целия български народ, за да подобри живота си.

С оглед да се ликвидира с изостаналостта и със скитничеството сред циганското население, да се премахне просията и престъпността и да се издигне неговата култура и бит Министерския съвет в заседанието си от 17.XII.1958 г. взе Постановление № 258 за уреждане на въпросите за циганското население в България.

Съгласно постановлението „Скитничеството и просията в НРБългария са най-строго забранени. Всеки гражданин е задължен да се занимава с обществено полезен труд и да работи според своите сили и способности“.

Властите ще вземат мерки да се издирят всички, които не се занимават с обществено-полезен труд и ще ги насочат къде да отидат на работа, разбира се сред циганското население има и доста добри работници, занаятчии и др. които ще помогнат на властта да бъдат издирени тези цигани, които се занимават с просия, гадаене, които водят скитнически живот, крадат и т.н. и да се настанят на подходяща работа.

Трябва да се знае също така, че тези които не изпълняват разпоредбите на народната власт, ще бъдат наказвани най-строго.

Необходимо ще е, за да не се изпитва силата на закона, което е твърде неприятно и за тези, които го нарушават и за тези които ще прилагат, циганското население, което не се е настанило някъде на работа, да потърси само такава, за което ще му се съдейства и от народните власти. Работа може да се потърси в Държавните земеделски стопанства, каквито в нашия окръг има в гр. Гоце Делчев и Петрич. Циганите, които ще се настаняват там на постоянна работа, ще им се осигурят жилища и могат да станат жители на най-близкото до стопанството селище.

Всички цигани, които искат да станат членове на ТКЗС, могат да направят това, като народните съвети ще им съдействат да бъдат приети в ТКЗС.

Циганите-занаятчии, които се занимават с железарство, кошничарство, бърдарство, вретенарство и други могат да поискат от местната или друга трудовопроизводителна кооперация да се включат на работа там със занаята, който упражняват.

Някои от циганите могат да се включат също така на работа към ДСП "Вторични суровини" за събиране на отпадъци. Могат да се потърсят и други места за настаняване на работа - горски обекти, местни строежи и пр.

Ще се вземат мерки от народните съвети да се благоустрояват кварталите, в които живеят цигани. Онези цигани, които искат да строят нови жилища, ще им се разрешава да строят и в други части на селото или града. При възможност ще се дават безплатни парцели на циганите-катунари или преместени от други селища, които са се установили на постоянна работа и местожителство в района на съвета. Българската инвестиционна банка в рамките на плана за кредитиране на жилищното строителство през 1959 г. и следващите години ще отпуща на тези цигани, при поискване от тяхна страна заеми за строеж на жилища в размер до 5.000 лева без дялово участие, като сумите по тези заеми се предоставят на местния народен съвет, за да ги изразходва той за строеж на жилищата. Погасяването на заемите ще става в срок до 20 г.

Постановлението задължава различни министерства да вземат мерки чрез своите органи, чрез народните съвети и др. да се осигури изпълнението на задачите залегнали в Постановлението. Ще се вземат мерки за пълното хигиенизиране на кварталите и жилищата с циганско население, за обхващане на всички деца, подлежащи на задължително учение в училище, ще се открият занимални за децата-циганчета, детски градини и пр. Ще се приемат повече младежи и девойки-циганчета в професионалните училища и техникумите. Ще се вземат мерки за осигуряване работа на циганите, незаети в материалното производство.

Това са грижи, които ще помогнат да се подобри материалното и културно благосъстояние на циганското население. Такива грижи може да се очакват само от една народна власт, която се грижи за доброто на целия народ, а не на отделни хора. Задача на циганското население е да разберат напълно това което се иска от тях в Постановлението. Те сами да съдействат да се настанят циганите на работа. Да няма скитници, гадатели, лъжци и крадци между тях, а всеки според силите си да помага за изпълнение на великата задача, която ни поставя Партията и правителството - Петилетката в съкратени срокове. Изпълнението на тази велика задача ще донесе повече радост, повече материални и духовни блага / повече и по-евтини стоки на пазара / на целия български народ, в това число и на циганското население. Само така циганите ще започнат да си строят по-хубави и хигиенични жилища, ще се обзаведат

по-добре, ще изпращат редовно децата си на училище, за да израснат от тях утрешни съзнателни строители на социализма в нашата скъпа Родина - учители, лекари, инженери, агрономи, зоотехници и др. Така циганите ще могат да вземат по-дейно участие в нашия обществен политически и стопански живот, ще работят по усърдно за укрепването на Отечествения фронт, ще се включат по-масово в просветните звена, в самодейните колективи, ще посещават по-често читалището и т.н.

Постановлението чертае нови светли перспективи пред циганското население. То ще донесе полза, само когато съзнателно се приеме и изпълнява от циганите и не се допуска да се прилагат законите за неизпълнението му.